

Комунальний вищий навчальний заклад
«Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради

ISSN 2616-5597 (Print)

DOI 10.37915/pa.vi47

ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 47

ХЕРСОН

2021

Збірник наукових праць «Педагогічний альманах» включено до Переліку наукових фахових видань України, категорія «Б» (наказ МОН України № 1188 від 24.09.2020 р.).

Рекомендовано до друку вченою радою Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (протокол № 1 від 27.01.2021 р.).

Збірник включено до:

Index Copernicus, Google Scholar, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Open Academic Journals Index

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Василь	КУЗЬМЕНКО	доктор педагогічних наук, професор, головний редактор (Україна)
Ніна	СЛЮСАРЕНКО	доктор педагогічних наук, професор, заступник головного редактора (Україна)
Ірина	ЖОРОВА	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Анатолій	ЗУБКО	кандидат педагогічних наук, професор (Україна)
Ореста	КАРПЕНКО	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Анна	КЛІМ-КЛІМАШЕВСЬКА	доктор педагогічних наук, професор (Польща)
Олена	КОХАНОВСЬКА	доктор педагогічних наук, відповідальний секретар (Україна)
Юлія	КУЗЬМЕНКО	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Ірина	КУЗЬМА	кандидат педагогічних наук (Україна)
Борис	МАКСИМЧУК	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Ярослава	ОСПАНОВА	кандидат педагогічних наук, професор (Казахстан)
Раїса	СЕРЬОЖНИКОВА	доктор педагогічних наук, професор (Росія)
Наталія	ТЕРЕНТЬЄВА	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Олександра	ЯНКОВИЧ	доктор педагогічних наук, професор (Україна)

РЕЦЕНЗЕНТИ: Оксана ЖЕРНОВНИКОВА – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Тетяна СТЕПАНОВА – доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін.
Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Випуск 47. 283 с.

ISSN 2616-5597 (Друкована версія)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики закладів загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти модернізації сучасної освітньої галузі. Упровадження репрезентованих на сторінках збірника наукових праць матеріалів сприятиме вирішенню різноманітних проблем сучасної школи.

Для науковців і педагогів-практиків закладів загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність інформації, точність фактів, цитат, інших відомостей, за порушення авторських прав будь-яких юридичних і фізичних осіб, а також за використання даних, що не підлягають публікації у відкритому друці. Думки авторів можуть не збігатися з думкою редакції. Передрук матеріалів допускається тільки з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів, опублікованих у «Педагогічному альманасі», посилання на збірник наукових праць обов'язкове.

ЗМІСТ

Розділ 1. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	9
<i>Сахарова О. М.</i> Фізичне виховання як складова фізичного розвитку дітей дошкільного віку	10
<i>Цюпак І. М.</i> Технологія тьюторського супроводу дітей дошкільного віку	16
Розділ 2. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	25
<i>Доценко С. О.</i> Досвід організації дистанційного навчання в Китаї	26
<i>Сидорович М. М.</i> Підвищення теоретичного рівня навчання біології у закладах загальної середньої освіти: стан розроблення проблеми в теорії	34
<i>Лебедева Н. М., Французова К. С.</i> Мовні стилі навчання у викладанні англійської мови: лінгводидактичний аспект	43
<i>Чайковська Г. Б.</i> Освіта для сталого розвитку в сучасній початковій школі: умови впровадження	50
Розділ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	58
<i>Бойчук В. М., Уманець В. О., Фу Гуан</i> Міждисциплінарний підхід у професійній діяльності майбутнього викладача художньо-мистецьких дисциплін	59
<i>Іванченко Є. А., Пірко Ю. О.</i> Методика оцінювання сформованості самоосвітньої компетентності майбутнього військового інженера	68
<i>Карпенко О. Г., Остапчук В. В.</i> Теоретичні аспекти саморозвитку особистості здобувачів фахової допрофесійної освіти в умовах позанавчальної діяльності	76
<i>Кохановська О. В., Кузнецова О. М.</i> Дефінітивний аналіз проблеми професійно-педагогічної підготовки викладачів музичного мистецтва	82
<i>Мешко Г. М., Мешко О. І.</i> Збереження і зміцнення професійного здоров'я вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти	88
<i>Апшай Ф. В.</i> Концептуальні підходи до реалізації проектного навчання в підготовці майбутніх фахівців галузі «Культура і мистецтво»	96
<i>Бурак В. Г.</i> Принципи професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в закладах вищої освіти	102
<i>Довжук В. В.</i> Проектування тренінгового циклу формування професійної компетентності в системі професійної підготовки майбутніх магістрів фармації в умовах євроінтеграції	110
<i>Недашківський Р. М.</i> Провідні детермінанти формування професійної компетентності майбутніх трактористів-машиністів сільськогосподарського виробництва	117
<i>Свиць Л. О.</i> Ціннісні зміни як детермінанти ціннісної освіти	125
<i>Слюсаренко М. А.</i> Професійна спрямованість та управління взаємодією освітньої та самоосвітньої діяльності – стратегія якісної підготовки майбутніх учителів фізики	133
<i>Сотер М. В.</i> Провідні напрями інтенсифікації оволодіння іноземною мовою студентами інженерно-технічних спеціальностей	140
<i>Стребна О. В.</i> Капіталізація ресурсів педагогіки партнерства в умовах Нової української школи	146
<i>Шевченко Р. І.</i> Структурні компоненти та критерії ефективності ступеневої підготовки майбутніх офіцерів військово-морських сил	154
Розділ 4. ТЕОРІЯ ЗМІСТУ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ	164
<i>Шоробура І. М.</i> Особливості впровадження державно-громадського управління в закладах вищої освіти України	165
Розділ 5. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА	173
<i>Карпенко О. Є.</i> Насильство в сім'ї: соціально-педагогічні аспекти	174
Розділ 6. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ	180
<i>Білавич Г. В., Слюсаренко Н. В., Савчук Б. П.</i> Підготовка учнів до життя як мета української професійної освіти на Буковині (кінець XIX – початок XX ст.)	181
<i>Біницька К. М., Мельник Р. М., Шабалтіна С. М.</i> Аналіз сучасної джерельної бази проблеми українізації шкіл у період міжвоєнного двадцятиліття XX ст.	189

<i>Жорова І. Я., Богданов Є. П.</i> Організаційно-методичне забезпечення просвітницької діяльності з цивільної оборони у 80-х роках ХХ століття.....	196
<i>Примакова В. В.</i> Вплив освітніх реформ на розвиток шкільного підручникотворення з природничих дисциплін в Україні другої половини ХХ століття	203
<i>Стражнікова І. В.</i> Історіографічний аспект підготовки освітніх експертів у закладах вищої освіти.....	209
<i>Янкович О. І., Кузьма І. І.</i> Формування медіакомпетентності вчителів-філологів у закладах післядипломної педагогічної освіти (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)	217
<i>Вишневська Я. А.</i> Трансформація змісту курсів підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів освіти України 50-ті роки ХХ століття.....	225
<i>Кравченко А. М.</i> Розвиток шкільної природничої освіти як предмет наукового дослідження	233
<i>Овчиннікова О. М.</i> Особливості розвитку гуманітарної освіти у морських навчальних закладах України (1973–1983 рр.).....	239
<i>Пенза І. В.</i> Періодизація розвитку соціокультурної складової професійної освіти майбутніх судноводіїв (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).....	247
<i>Подліняєва О. О.</i> Післядипломна освіта вчителів філологічних дисциплін: історичний аспект	256
<i>Прокопів Л. М., Сидорук О. М.</i> Особливості українізації школи в Західному регіоні України у першій половині ХХ ст.....	263
<i>Швед Г. В.</i> Становлення післядипломної освіти педагогічних працівників закладів дошкільної освіти України (50-ті роки ХХ століття).....	270
<i>Шугай Я. М., Луїнович С. М.</i> Виховна діяльність учителя початкових класів (50-ті рр. ХХ ст.)	275
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	281

**Municipal Higher Educational Institution
«Kherson Academy of Continuing Education»
of Kherson Regional Council**

ISSN 2616-5597 (Print)

DOI 10.37915/pa.vi47

**PEDAGOGICAL
ALMANAC**

PROCEEDINGS

ISSUE 47

KHERSON

2021

УДК 37.013

The collection of scientific proceedings «Pedagogical Almanac» is included in the List of scientific professional publications of Ukraine, category «B» (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1188 dated September 24, 2020).

The proceedings were recommended for publishing by the Scientific Council of Municipal Higher Educational Institution «Kherson Academy of Continuing Education» of Kherson Regional Council (protocol № 1 dated 27.01.2021).

The collection is listed in:

Index Copernicus, Google Scholar, V. Vernadsky National Library of Ukraine, Open Academic Journals Index

EDITORIAL BOARD:

Vasyl	KUZMENKO	doctor of pedagogical sciences, professor, head editor (Ukraine)
Nina	SLYUSARENKO	doctor of pedagogical sciences, professor, deputy head editor (Ukraine)
Iryna	ZHOROVA	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Anatolii	ZUBKO	candidate of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Oresta	KARPENKO	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Anna	KLIM- KLIMASZEWSKA	doctor of pedagogical sciences, professor (Poland)
Olena	KOKHANOVSKA	doctor of pedagogical sciences, executive editor (Ukraine)
Yuliya	KUZMENKO	doctor of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Irina	KUZMA	candidate of pedagogical sciences (Ukraine)
Borys	MAKSYMCHUK	doctor of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Yaroslava	OSPAANOVA	candidate of pedagogical sciences, professor (Kazakhstan)
Raiisa	SEREZHNIKOVA	doctor of pedagogical sciences, professor (Russia)
Nataliia	TERENTIEVA	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Oleksandra	YANKOVYCH	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)

REFEREES: Oksana ZHERNOVNYKOVA – doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine);
Tetiana STEPANOVA – doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)

Pedagogical almanac: Proceedings / editorial board V. V. Kuzmenko (head editor) and others. Kherson: MHEI «Kherson Academy of Continuing Education», 2021. Issue 47. 283 p.

ISSN 2616-5597 (Print)

The proceedings include research works of famous scholars, pedagogues-practitioners of institutions of general secondary, vocational and higher education of I-II and III-IV accreditation levels. The articles clarify theoretical and applied aspects of contemporary education sector modernisation. Application of research works represented in the proceedings will promote solutions of various problems of the modern school.

The proceedings are recommended for scholars and pedagogues-practitioners of institutions of general secondary, vocational and higher education.

The authors hold responsibility for data authenticity, data, quotations and other information accuracy, infringement of copyright of legal person and individual, use of information not subject to free publishing. Reprint of materials is allowed by the editorial board written permission only. Reference to the proceedings is obligatory in case of use of materials published in «Pedagogical Almanac».

© Pedagogical Almanac, 2021

CONTENTS

UNIT 1. THEORY AND METHODICS OF ORGANISATION OF UPBRINGING PROCESS	9
<i>Sakharova O. M.</i> Physical education as preschoolers' physical development component	10
<i>Tsiupak I. M.</i> Technology of tutor accompanying preschool children	16
UNIT 2. THEORY AND METHODICS OF ORGANISATION OF LEARNING PROCESS	25
<i>Dotsenko S. O.</i> Experience of distance learning arrangement in China	26
<i>Sidorovich M. M.</i> Increasing the theoretical level of teaching biology in general secondary education institutions: the state of problem development in theory	34
<i>Lebedeva N. M., Frantsuzova K. S.</i> Language learning styles in teaching english language: linguodidactic study aspect	43
<i>Chaikovska A. B.</i> Education for sustainable development in modern primary school: conditions of implementation	50
UNIT 3. THEORY AND METHODICS OF ORGANISATION OF PROFESSIONAL STUDIES.....	58
<i>Boychuk V. M., Umanets V. O., Fu Guan</i> Use of information and communication technologies at different stages of artistic and creative activity of the future teacher of the art	59
<i>Ivanchenko Ie. A., Pirko Yu. O.</i> Method of assessing the formation of future military engineer's self-educational competence	68
<i>Karpenko O. G., Ostapchuk V. V.</i> Theoretical aspects of self-development personality of applicants' pre-professional majors in the conditions of extracurricular activities	76
<i>Kokhanovska O. V., Kuznetsova O. M.</i> A definitive analysis of the problem of professional and pedagogical training of teachers of music art	82
<i>Meshko H. M., Meshko O. I.</i> Preservation and strengthening the teachers' occupational health in the system of postgraduate pedagogical education	88
<i>Apshai F. V.</i> Conceptual approaches to the implementation of projects metod in the training of future professionals of «Culture and art»	96
<i>Burak V. G.</i> Principles of professional training of future specialists in hotel and restaurant business in higher education establishments	102
<i>Dovzhuk V. V.</i> Design of training cycle of formation of professional competence in the system of professional training of future masters of pharmacy	110
<i>Nedashkivsky R. M.</i> Leading determinants of formation of professional competence of future tractors-machinery of agricultural production	117
<i>Svyshch L. O.</i> Value changes as determinants of value education.....	125
<i>Sliusarenko M. A.</i> Professional orientation and management of interaction of educational and self-educational activity – strategy of qualitative preparation of future teachers of physics.....	133
<i>Soter M. V.</i> Leading directions of intensification of foreign language learning by students of engineering and technical specialties	140
<i>Strebna O. V.</i> Capitalization of the resources of the pedagogy of partnership in the conditions of the New ukrainian school.....	146
<i>Shevchenko R. I.</i> Structural components and criteria of effectiveness of future naval officers' gradual training	154
UNIT 4. THEORY OF CONTENT, ORGANISATION AND MANAGEMENT OF TEACHING AND UPBRINGING PROCESS	164
<i>Shorobura I. M.</i> Peculiarities of introduction of state-public administration in higher education institutions of Ukraine	165
UNIT 5. SOCIAL PEDAGOGY	173
<i>Karpenko O. Ye.</i> Domestic violence: socio-pedagogical aspects.....	174
UNIT 6. HISTORY OF PEDAGOGY.....	180
<i>Bilavych H. V., Sliusarenko N. V., Savchuk B. P.</i> Preparing students for life as a purpose of ukrainian professional education in Bukovyna (end of XIX – early XX century)	181

<i>Binytska K. M., Melnyk R. M., Shabaltina S. M.</i> Analysis of the modern source base of the problem of ukrainianization of schools in the interwar twenty years of the 20th century	189
<i>Zhorova I. Ya., Bohdanov Ye. P.</i> Organizational and methodological support of civil defense advocacy in the 80s of the XX century	196
<i>Prymakova V. V.</i> The influence of educational reforms on the development of creation of school textbook on natural disciplines in Ukraine in the second half of the XX century	203
<i>Strazhnikova I. V.</i> Historiographical aspect of training educational experts in higher education institutions	209
<i>Yankovych O. I., Kuzma I. I.</i> Formation of media competence of teachers of philology at the institutions of postgraduate pedagogical education (late XXth – early XXIst centuries)	217
<i>Vyshnevska Ya. A.</i> Transformation of content in advanced training courses for management personnel at educational establishments in Ukraine in 50s of XX century	225
<i>Kravchenko A. M.</i> Development of school science education as a subject of scientific research.....	233
<i>Kravchenko A. M.</i> Peculiarities of the development of education in the humanities in maritime educational institutions of Ukraine (1965-1972).....	239
<i>Penza I. V.</i> Periodization of sociocultural component development in professional education of future navigators (second half of the XXth – the beginning of the XXIst century).....	247
<i>Podlinyayeva O. O.</i> Postgraduate education of teachers of philological disciplines: historical aspect	256
<i>Prokopiv L. M., Sydoruk O. M.</i> Features of school ukrainization in the Western region of Ukraine in the first half of the twentieth century	263
<i>Shved H. V.</i> Postgraduate education development of pedagogical workers in preschool education institutions of Ukraine (50s of the XX century).....	270
<i>Shuhai Ya. M., Lupinovykh S. M.</i> Educational activities of elementary school teacher (50's of the XXth century).....	275
INFORMATION ABOUT AUTHORS	281

УДК 371.31

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi47.145>

Доценко С. О.,
orcid.org/0000-0002-4501-9130

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В КИТАЇ

У статті представлено досвід Китаю, визнаного одним із лідерів у сфері впровадження дистанційної освіти. Завданнями дослідження є висвітлення історії розвитку дистанційної освіти в Китаї, визначення особливостей та шляхів її ефективного впровадження. Методологічну основу становлять концептуальні положення порівняльної педагогіки, питання економічного розвитку в КНР, історичні аспекти розвитку китайської системи освіти, проблеми професійної підготовки вчителів у КНР, історія дистанційної освіти в Китаї. Наведено підходи, які окреслюють аспекти дистанційної освіти: 1) наявність географічної дистанції між учнем та вчителем (студентом або викладачем) у процесі навчання; 2) присутність нового типу освітньої комунікації, який обумовлений поділом процесів викладання та навчання в часі та просторі; 3) вивчення дистанційної освіти як нової технологічної форми навчання, що виникла в інформаційному суспільстві. Визначено три підходи до феномена «дистанційне навчання»: теорія індустріалізації, концепт відстані та характер освітньої комунікації. Застосовано такі методи дослідження як узагальнення та порівняння, які дозволяють вивчати зв'язки між різними підходами; метод класифікації понять; метод критичного мислення та метод прогностичного дослідження.

Акцентовано увагу на використанні масових відкритих онлайн-курсів (МООС), які користуються попитом у КНР. Наведено переваги МООС: відкритість, масовість та адаптивність. Окреслено труднощі щодо використання МООС: відсутність особистісної взаємодії між викладачами та студентами; обмеженість обсягу та різноманітності навчальних ресурсів та справедливості системи оцінювання. Проаналізовано освітні платформи, які надають можливість організації МООС: «XuetangX» та «iCourse». Новизна дослідження полягає у визначенні ефективних та перевірених засобів організації дистанційного навчання КНР, які можуть бути оперативно апробовані в українській системі освіти.

Ключові слова: цифровізація освіти, COVID-19, дистанційне навчання, Китай, МООС, онлайн-заняття, XuetangX, iCourse International.

Постановка проблеми. Стратегічним зовнішньополітичним завданням будь-якої держави є зміцнення її позицій та авторитету на міжнародній арені. Інструменти, які використовуються для реалізації визначеної мети, змінюються від однієї епохи до іншої. Сьогодні в умовах глобалізації та формування нової поліцентричної системи міжнародних відносин поряд із військово-політичним потенціалом та економічними ресурсами на передній план постають культурні чинники, де головну роль відіграє освіта. Це пов'язано з усвідомлення того, що традиційні силові методи, які раніше застосовувалися для вирішення міжнародних конфліктів, більше не є ефективними.

Серед найрозвиненіших країн групи «нові індустріальні країни» Китай розглядають як одну із перспективних країн у світі, що посідає провідне місце як у сфері культури й освіти, так і на світовому ринку. Досягнення китайської економіки були б неможливі без правильно організованої освітньої системи у державі. Розвиток економіки потребує висококваліфікованих фахівців. Тому китайський уряд докладає величезних зусиль для розвитку освіти, інвестує в освіту величезні кошти. Сьогодні рівень системи освіти в Китаї відповідає найвищим світовим стандартам. До освіти китайці ставляться дуже серйозно. За останні п'ятнадцять років Китай витратив 3-4% від загальної суми внутрішнього продукту на національну освіту, зробивши обов'язкову дев'ятирічну освіту

безкоштовною. Китайська система освіти – це державна система, що регулюється Міністерством освіти.

Раптовий спалах COVID-19 на початку 2020 поставив на паузу швидкий і стійкий прогрес Китаю в соціально-економічному розвитку. Вірус також сильно вплинув на сферу освіти. На початку лютого 2020 року Міністерство освіти спільно з Міністерством промисловості та інформаційних технологій Китаю оголосили про закриття шкіл, але не про зупинку навчання.

У таких унікальних умовах упровадження масштабного он-лайн навчання для сотень мільйонів студентів по всій країні було безпрецедентним завданням. Ми стали свідками одного з найбільших у світі проєктів – модернізації інформаційної інфраструктури Китаю, що містить підготовку учнів, вчителів, батьків, студентів та викладачів до дистанційного навчання. Цей проєкт став одним з найбільших випробувань онлайн освіти в усьому світі. Тому вивчення досвіду впровадження дистанційної освіти в Китаї є необхідним та актуальним.

Аналіз досліджень. Теоретичну основу дослідження становлять положення порівняльної педагогіки (Н. Бідюк [1], А. Сбруєва [9], Л. Штефан [14] та ін.), питання економічного розвитку в КНР (Сунь Цзінцю [10], М. Титаренко [4] та ін.), історичні аспекти розвитку освіти в КНР (Є. Гобова [2], В. Кіктенко [4] та інші), професійна підготовка в КНР (Ван Цзін [3], О. Жерновникова [3], К. Шевченко [13] та ін.), дистанційна освіта в КНР (Н. Мирончук [5], В. Мумладзе [5], О. Шацька [12] та ін.).

Проблему дистанційного навчання почали вивчати ще від 1970 року. У різних країнах були зроблені спроби обґрунтувати феномен «навчання на відстані». Враховуючи значний внесок зарубіжних учених О. Петерса (O. Peters) [19], М. Мура (M. Moore) [18], Б. Холмберга (B. Holmberg) [16], Д. Кигана (D. Keegan) [17], Р. Гаррісона (R. Garrison) [15] та ін., більшість наукових робіт, як і раніше, мають описовий характер, що породжує необхідність подальшого розвитку фундаментальних основ дистанційної освіти.

Наявні дослідження з цієї проблеми – це калейдоскоп різних підходів, які окреслюють окремі аспекти дистанційної освіти. До найбільш загальних елементів, у тому чи іншому вигляді окреслених у більшості концепцій, відносять: 1) наявність географічної дистанції між учнем та вчителем (студентом або викладачем) у процесі навчання; 2) присутність нового типу освітньої комунікації, обумовленого поділом процесів викладання і навчання в часі та просторі; 3) вивчення дистанційної освіти як нової технологічної форми навчання, що виникла в інформаційному суспільстві. Отже, визначено три підходи до феномена «дистанційне навчання»: теорія індустріалізації, концепт відстані та характер освітньої комунікації.

Німецький дослідник О. Петерс був одним з перших, хто визначив дистанційне навчання як результат впливу процесу індустріалізації на різні сфери суспільства [19]. Відповідно до його концепції, таке навчання має ряд характеристик, які є схожими з процесом виробництва товарів в умовах індустріального суспільства, а саме: поділ праці (здійснюються розробка навчальних матеріалів), стандартизація та масове виробництво (виготовлення великої кількості стандартизованих освітніх матеріалів для будь-якої категорії тих, що навчаються), технологічність (наприклад, широке застосування теле- і аудіо технологій у процесі навчання).

На відміну від технократичного підходу попередника, М. Мур і Б. Холмберг розглядали наявність відстані при дистанційному навчанні не стільки як географічну віддаленість вчителя та учня, скільки як ступінь взаємодії між ними [16; 18]. М. Мур зазначав, що наявність відстані між суб'єктами освітнього процесу є позитивним фактором, який сприяє розвитку самостійності того, кого навчають, його автономності, необхідної для реалізації поставлених цілей. Дистанція, змінюючи структуру навчання, вимагає від його учасників особливих особистісних якостей і навичок роботи, що дозволяють їм діяти незалежно один від одного [18, с. 661].

Вивчаючи педагогічний потенціал дистанційної форми навчання, американський дослідник Д. Киган звертав увагу на те, що роз'єднаність у просторі передбачає поділ процесів навчання і викладання [17, с. 130]. Тим самим руйнується один із центральних принципів, на якому завжди будувалося освіта, – тісний контакт учня і вчителя, а отже, знижується результативність навчання.

У сучасних дослідженнях дистанційне навчання – це навчальний процес, який не залежить від наявності або відсутності географічної віддаленості його суб'єктів. На думку науковців [15–18] відмінною рисою дистанційного навчання є десинхронізація навчання, необов'язковість симультантності викладання та навчання.

Аналізуючи розвиток дистанційного навчання, зазначимо, що ця форма для держав є недорогою та обходиться на 50 % дешевше за традиційну форму навчання. А витрати на підготовку вчителів до викладання в дистанційному форматі складають приблизно 60 % від витрат на підготовку вчителів за традиційною формою навчання. Тому вже в 1997 році налічувалося тисяча навчальних закладів (107 країн світу), які використовують дистанційну форму навчання.

Китай був однією з перших країн, які почали широко використовувати дистанційне навчання через радіо і телебачення. На початку 1960-х рр. у Пекіні та в інших великих містах були створені перші регіональні телевізійні університети (RTVU), які повинні були допомогти дорослим здобути освіту. Так, у 1960–1966 рр. понад 8000 студентів стали випускниками Пекінського Телевізійного Університету. 1986 р. став поворотним моментом у розвитку системи телевізійних університетів у Китаї. Відбулися суттєві зміни у трьох напрямках: складання вступних іспитів, визначення цільової аудиторії та створення системи подання навчального матеріалу.

Відповідно до зазначених змін із 1986 року абітурієнти телевізійних університетів здають єдиний національний вступний іспит, що проводиться Державною комісією з питань освіти для прийому до всіх вищих навчальних закладів для дорослих. Отже, саме у 1986 р. RTVU почали прийом абітурієнтів, які щойно закінчили середню школу. Того ж року почалася щовечірня трансляція навчальних програм RTVU по каналах супутникового телебачення. Таким чином, до щотижневих тридцяти трьох годин навчальних програм університету CCTV (Центрального телебачення КНР), що передаються по мережі, додалися ще сорок дев'ять годин трансляції навчальних програм. Зазначені зміни створили нові можливості для поширення і подальшого розвитку методики RTVU. Це вимагало створення єдиного органу, який контролює національну систему дистанційної освіти, визначає єдині вступні стандарти, навчальні плани, академічні рівні та критерії складання іспитів, вимоги до розробки програм тощо.

Стрімкий розвиток системи дистанційної освіти в Китаї стимулюється інтенсивним фінансуванням. Необхідні кошти на навчання студентів надходять із декількох джерел. Університет CRTVU керує та фінансує Державна комісія з питань освіти, а мовні канали CCTV і CETV несуть витрати за телевізійну трансляцію. Значна частина цих коштів спрямована на впровадження Інтернет-технологій в систему дистанційної освіти. Китай має найвищий річний темп використання електронного навчання (e-learning). Також майже всі китайські фірми використовували e-learning.

Сьогодні в КНР дистанційні курси є електронним аналогом занять у звичайній аудиторії університету. Для цього долучені найкращі викладачі провідних університетів Китаю, які пройшли багаторівневий національний конкурс. Для виходу дистанційної системи освіти на більш високий світовий рівень викладання Міністерство освіти КНР працює над переробкою та доповненням підручників для всіх рівнів освіти, особливо вищої структури, що вирішує стратегічне завдання розвитку країни. Запрошуються до китайських вищів провідні викладачі кращих університетів світу, які мають значний досвід роботи; використовуються інноваційні освітні технології; враховуються як національні традиції, так і входження Китаю до світової спільноти.

Таким чином, можна зробити висновок, що Китай є одним із лідерів щодо впровадження та розвитку дистанційної освіти відповідно світовим стандартам як в організаційному, так і в навчально-методичному плані, поєднуючи багатовікову національну традицію соціального інституту освіти, інновації та досягнення нашої планети в умовах глобалізації та інтеграції світового простору. Отже, вивчення досвіду впровадження дистанційної освіти в Китаї є вкрай актуальним та своєчасним.

Мета статті – вивчення та узагальнення досвіду впровадження дистанційної освіти в Китаї та його використання в національній системі освіти.

Виклад основного матеріалу. Китай має одну з найбільш розвинених систем дистанційного навчання у світі. Величезна територія та велика чисельність населення КНР стали природними передумовами для розвитку саме дистанційного навчання.

Масові відкриті онлайн-курси (МООС) в останні часи у Китаї стали однією з популярних технологій дистанційного навчання, що підвищило його ефективність та розширило можливості. Аббревіатура МООС складається з чотирьох окремих термінів.

Massive (масовий): дана форма онлайн-навчання передбачає велику кількість студентів, яка не обмежена географічним положенням.

Open (відкритий): онлайн-навчання безкоштовне для всіх.

Online (онлайн): курси проводяться із використанням засобів онлайн зв'язку. Всі матеріали є у вільному доступі в електронному вигляді.

Course (курс): структурована та впорядкована подача інформації, відповідно визначеним цілям, правилам роботи та тимчасовим обмеженням для кожного окремого учасника.

Отже, МООС – це електронні курси (навчально-методичні комплекси), зміст яких представлено відеолекціями зі субтитрами, текстовими конспектами лекцій, домашніми завданнями, тестами та підсумковими іспитами. Однією з важливих характеристик МООС є створення для кожного учня персонального освітнього середовища.

Масові відкриті онлайн-курси привертають велику увагу китайської освітньої спільноти. 2019 року в Пекіні проведена китайська конференція, у ході якої були підсумовані результати використання МООС. Так, на платформах представлено 500 спеціалізацій МООС, їх вивчають понад 200 мільйонів учнів різних навчальних закладів та 65 мільйонів із них отримали диплом МООС.

Китай став передовою країною в розробці та використанні курсів МООС. За даними Міністерства освіти КНР, зараз у країні налічується близько 3200 онлайн-курсів.

МООС мають певні переваги. Першою перевагою є те, що вони «відкриті», тобто є доступними для учнів, які живуть як у великих містах, так і у невеликих селищах, провінціях. Розширення мережі Інтернет стирає бар'єри часу та простору, що робить освіту доступною для учнів незалежно від наповненості класів або фінансових можливостей студентів. Іноді МООС порівнюються за значущістю з першими друкованими підручниками, які сприяли значному поширенню знань та заклали основи для розвитку науки і техніки.

Наступною важливою перевагою МООС є їх «масовість». Джерелом онлайн-курсів на веб-сайтах МООС є не одна, не дві людини або окремий освітній заклад, а безліч людей та організацій, які готові безкорисливо ділитися своїми знаннями та навчальними програмами. Серед таких найбільші університети всього світу. Багатство та масштаб ресурсів МООС зробили великий внесок в освіту багатьох країн, що, у свою чергу, сприяло популярності самих МООС.

Ще однією важливою характеристикою МООС є їх адаптивність. Ресурси на веб-сайтах МООС представляють систему навчальних програм, які вибудовують учням упорядкований та структурований маршрут навчання. МООС має певні вимоги до запису ресурсів, які стосуються їх тривалості та ефективності, тому учень отримує знання систематично та послідовно. Йому пропонуються короткі відеоролики, які

супроводжується коментарями. Після їх перегляду надаються відповідні тестові питання для оцінки вивченого матеріалу.

Але розвиток МООС у Китаї має певні труднощі та проблеми. Перш за все, це проблема відсутності особистісної взаємодії між викладачами та студентами. Оскільки зв'язок між ними здійснюється через мережеву платформу, це позбавляє викладачів можливості безпосередньо спостерігати за прогресом студентів. Така ситуація може спровокувати студентів на фальсифікацію навчальних результатів. Таким чином, викладач не може гарантувати, що весь навчальний курс опанований самим учнем. Щоб запобігти виникненню цих явищ, навчання на курсах МООС має створити відповідну систему контролю.

Ще однією проблемою впровадження МООС є обмеженість обсягу та різноманітності навчальних ресурсів. Наприклад, коли почалося масове поширення відкритих онлайн-курсів, більшість людей виявило зацікавленість та вирішило використовувати МООС для вивчення іноземних мов, зокрема англійської. Але таке вивчення англійської мови є лише суттєвим доповненням до вишівських курсів та підручників. Наприклад, якщо на будь-якому онлайн-курсі є іноземні студенти, рівень володіння англійською мовою може бути підвищений шляхом регулярної комунікації з ними. Вивчення англійської у сучасному Китаї багато в чому залишається консервативним та зосереджується в основному на аудіюванні, читанні, письмі та комплексній англійській мові, що не може задовольнити потреби всіх учнів.

Але зі збільшенням попиту на англійську мову в Китаї всі необхідні стандарти та чинні навчальні програми з англійської мови не були скориговані відповідно до вимог сучасних підприємств і організацій. Це призвело до того, що ніде не приділяється належної уваги практичній стороні навчання, тому при подальшому працевлаштуванні випускники як вишів, так і курсів МООС не змогли задовольнити вимоги організацій і підприємств.

Головною проблемою МООС є справедливість системи оцінювання. У традиційній системі оцінка знання англійської мови студентами, як правило, складається з певного відсотка поточних та підсумкових оцінок, тоді як при вивченні МООС важливим є тільки проходження тестів. За таких умов деякі учні ігнорують послідовне структуроване вивчення англійської та намагаються прискорено вивчити матеріал безпосередньо перед тестом. Цей метод навчання не дозволяє засвоїти знання досить глибоко, що сприяє забуванню матеріалу відразу після тесту. Тому необхідно прийняти нову систему оцінювання в межах МООС для об'єктивного визначення рівня засвоєння знань.

Деякі великі університети в Китаї вже почали вивчати моделі співпраці з установами, які мають великий досвід роботи з МООС. Наприклад, Пекінський університет та Університет Цінхуа стали першими в Азії університетами, що приєдналися до онлайн-платформи, створеної MIT і Гарвардським університетом. Метою такого співробітництва є вивчення досвіду західних навчальних закладів для подальшого самовдосконалення та адаптування на їх основі відкритих онлайн-курсів відповідно китайським традиціям.

За підтримки Міністерства освіти Китаю та Національної комісії Китаю у справах ЮНЕСКО було запущено дві освітні онлайн-платформи: «XuetangX» (www.xuetangx.com) та «iCourse» (www.icourse163.com). Зазначені платформи надають якісні навчальні ресурси англійською та іншими мовами від провідних університетів світу та надійну технічну підтримку [6; 8].

Платформа «XuetangX» пропонує понад 3 000 онлайн-курсів від провідних університетів світу (Массачусетський технологічний інститут (MIT), Каліфорнійський університет в Берклі (The University of California, Berkeley), Університет Цінхуа (Tsinghua University) та Пекинський університет (Peking University) та інших. Міжнародна версія XuetangX доступна з англійським інтерфейсом. На платформу «XuetangX» можна зайти із ноутбука, телефону або з інших цифрових пристроїв. Завдяки останнім розробкам

в області MOOC, XuetangX пропонує онлайн-курси, лекції в прямому ефірі, сертифіковані програми, які відповідають освітнім потребам учнів у всьому світі.

Платформа «iCourse» була офіційно запущена Видавництвом вищої освіти Китаю у 2020 році [6]. Платформа надає можливість онлайн-викладання та навчання для іноземних викладачів та студентів по всьому світу. Основною мовою платформи є англійська. Платформа «iCourse» заснована з урахуванням накопиченого досвіду управління курсами та технічної підтримки iCourse China University, який об'єднує провідні університети Китаю (Пекінський університет, університет Фудань, університет Чжецзян).

Онлайн-курси ретельно продумані та відібрані. Їх викладають висококваліфіковані викладачі, а інтерактивна взаємодія здійснюється спеціально підготовленими співробітниками. На платформі розміщено курси за темами: медицина, природничі науки, інженерна справа та технології, сільське господарство та екологія, економіка та розвиток, мистецтво й дизайн, експерименти з інтелектуальним та віртуальним моделюванням тощо. Також платформа може надавати необхідні функції для користувачів із різними ролями: гість, викладач, асистент, студент, учень та інші. В основному це чотири системи: система онлайн-навчання, система управління курсом, система сертифікації навчання і система обслуговування даних.

Хоча Китай має достатню кількість освітніх онлайн-ресурсів, учителі в західних регіонах та сільській місцевості не звикли використовувати технології у сфері освіти або онлайн-ресурси. Спалах коронавірусу став приводом для створення випробувального майданчика для нових технологій, таких як штучний інтелект, 5G та хмарні сховища.

Департамент освіти провінції Гуандун запустив платформу дистанційного навчання, яка поєднує в собі високоякісні онлайн-курси від експериментальної середньої школи Гуандуна та дочірньої середньої школи Південно-Китайського педагогічного університету. Курси створено на платформі Talkweb та підтримуються хмарним сховищем HUAWEI Cloud. Платформа забезпечує онлайн-викладання та навчання та надає освітні послуги для 25 000 шкіл і 17 мільйонів вчителів та учнів усієї провінції [7].

Вчителі та учні використовують інтерактивну платформу навчального центру для взаємодії в режимі реального часу за допомогою текстових, аудіо та відео повідомлень, щоб ставити запитання та відповідати на них в онлайн-режимі. Це покращує участь учнів і дозволяє вчителям зрозуміти, як учні засвоюють інформацію. Заняття в прямому ефірі автоматично записуються і доступні для перегляду після занять.

Викладачі також можуть використовувати інтерактивну ручку для позначення основних моментів прямо під час уроку. Учень може віртуально підняти руку, щоб відповісти на питання або щоб взаємодіяти з викладачем в онлайн-режимі. Ці функції мають велике значення для відтворення сценаріїв навчання, до яких учні звикли під час традиційного навчання в школі. Платформа забезпечує п'ять режимів навчання у класі в залежності від потреб. Після закінчення уроку в режимі реального часу система автоматично виконує повний спектр аналізу даних за такими вимірами, як кількість онлайн-глядачів, кількість взаємодій та тривалість онлайн-занять.

Адміністратори та викладачі навчальних закладів можуть використовувати функцію віддаленого офісу на платформі HUAWEI CLOUD WeLink для проведення онлайн-зборів, онлайн-навчання та синхронізації інформації між учителем й учнем до початку занять. WeLink, що була створена Huawei, є повнофункціональною, безпечною, інтелектуальною та цифровою офісною платформою для спільної роботи. Це швидкий та ефективний спосіб для студентів відвідувати великомасштабні курси в режимі реального часу та взаємодіяти без необхідності зміни додатків або облікового запису.

Висновки. На відміну від багатьох інших країн, у Китаї не вважають, що дистанційне навчання може повністю замінити університетський кампус. Дистанційне навчання розглядається як додаткова освіта, особливо після закінчення навчання у ВНЗ. Також стають актуальними проблеми розвитку MOOC відповідно до

китайської культури, з урахуванням переваг та недоліків МООС; проблеми їх практичного застосування, що засновані на чесності студентів у процесі навчання на курсах МООС. До першочергових завдань на шляху розв'язання цих проблем може бути віднесено: 1) ґрунтовне вивчення переваг та недоліків МООС; 2) розширення міжнародного співробітництва у сфері застосування МООС; 3) залучення більшого числа учнів для роботи в інформаційному середовищі МООС; 4) здійснення процесів державної стандартизації та надання підтримки з боку уряду.

Таким чином, досвід Китаю може бути оперативно апробований та застосований для підвищення ефективності управління якістю педагогічних технологій, які застосовуються в українській системі дистанційного навчання. Однак, при цьому слід зазначити, що, незважаючи на безперечну цінність напрацьованого зарубіжними освітніми системами досвіду, в тому числі у галузі управління якістю педагогічних технологій, не все є прийнятним для впровадження в національній освіті. Перспективи подальших досліджень полягатимуть у створенні порівняльної характеристики організації процесу дистанційного навчання в Китаї та Україні.

Список використаних джерел:

1. Бідюк Н. Порівняльно-педагогічні дослідження у контексті розвитку інтеграційних процесів в освіті. *Університет на шляху Болонських перетворень*: зб. наук.-метод. пр. / за заг. ред. М. Скиби, С. Костоґриза. Хмельницький : ХНУ, 2012. С. 73–76.
2. Гобова Є. Сорок років розвитку науки та освіти в Китаї. URL: <https://sinologist.com.ua/gobova-ye-v-sorok-rokiv-rozvytku-nauky-ta-osvity-v-kytavi/>
3. Жерновникова О., Ван Цзін І. Формування та становлення особистості майбутнього педагога засобами музичного мистецтва. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Випуск 36. С. 208–212.*
4. Кіктенко В. Історія українського китаєзнавства (XVIII – початок XXI століття). Київ, 2018. 388 с.
5. Мумладзе В., Мирончук Н. Вища педагогічна освіта в Китаї. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном*. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 200–203.
6. Платформа iCourse. URL: <http://www.icourse163.com>
7. Платформа Talkweb. URL: <https://web.talklife.com>
8. Платформа XuetangX. URL: <https://www.xuetangx.com/>
9. Сбруева. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми, 1999. 300 с.
10. Сунь Цзінцю. Основні чинники розвитку системи освіти в КНР у другій половині ХХ століття. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/326593.pdf>
11. Титаренко М. Л. Китай: цивілізація и реформи. Москва: Республика, 1999. 240 с.
12. Шацька О. Іншомовна підготовка студентів засобами сучасних технологій у ВНЗ Камбоджі, Таїланду та КНР. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2014. Вип. 38. С. 483–487.
13. Шевченко К. *Підготовка бакалаврів освіти у педагогічних університетах КНР*: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / НАПН України. Київ, 2018. 343 с.
14. Штефан Л. Особливості навчання студентів у провідних країнах світу. *Педагогічні науки*. 2015, В. 64, С. 45–51.
15. Garrison R. Theoretical challenges for distance education in the 21st century: A shift from structural to transactional issues. *International Review of Research in Open and Distance Learning*. 2000. № 1 (1). P. 3–15.
16. Holmberg B. Guided didactic conversation in distance education, in D. Sewart & B. Holmberg (eds.), *Distance Education: International Perspectives*. London: Croom Helm, 1983. P. 114–122.
17. Keegan D. Reintegration of the teaching acts. In Keegan, D. (Ed.). *Theoretical principles of distance education*. L.; N. Y.: Routledge. 1993. P. 113–134.
18. Moore M. Toward a theory of independent learning and teaching. *Journal of Higher Education*. 1973. № 44 (12). P. 661–679.
19. Peters O. Distance teaching and industrial production: a comparative interpretation in outline, in D. Sewart, D. Keegan y B. Holmberg (eds.), *Distance Education: International Perspectives*. London Croom Helm, 1983. 21 p.

References:

1. Bidiuk, N. (2012). Porivnialno-pedahohichni doslidzhennia u konteksti rozvytku intehratsiinykh protsesiv v osviti [Comparative and pedagogical research in the context of the development of integration processes in education]. *Universytet na shliakhu Bolonskykh peretvooren*, 73–76 [in Ukrainian].
2. Hobova, Ye. (2018). Sorok rokiv rozvytku nauky ta osvity v Kytai [Forty years of development of science and education in China]. Retrieved from <https://sinologist.com.ua/gobova-ye-v-sorok-rokiv-rozvytku-nauky-ta-osvity-vytayi/> [in Ukrainian].
3. Zhernovnykova, O. A., & Wang, Jingyi (2017). Formuvannia ta stanovlennia osobystosti maibutnoho pedahoha zasobamy muzychnoho mystetstva [Formation and development of the future teacher's personality by means of musical art]. *Pedahohichniy almanakh*, 36, 208–212 [in Ukrainian].
4. Kiktenko, V. (2018). *Istoriia ukrainskoho kytaieznavstva (XVIII – pochatok XXI stolittia)* [History of Ukrainian Chinese studies (XVIII - early XXI century)]. Kyiv [in Ukrainian].
5. Mumladze, V., & Myronchuk, N. (2014). Vyscha pedahohichna osvita v Kytai [Higher pedagogical education in China]. *Modernizatsiia vyshchoi osvity v Ukraini ta za kordonom*, 200-203 [in Ukrainian].
6. Platforma iCourse [Platform iCourse]. Retrieved from <http://www.icourse163.com> [in English].
7. Platforma Talkweb [Platform Talkweb]. Retrieved from <https://web.talklife.com> [in English].
8. Platforma XuetangX [Platform XuetangX]. Retrieved from <https://www.xuetangx.com/> [in English].
9. Sbruieva, A. (1999). *Porivnialna pedahohika* [Comparative pedagogy]. Sumy [in Ukrainian].
10. Sun, Tszintsiu. (2017). Osnovni chynnyky rozvytku systemy osvity v KNR u druhii polovyni XX stolittia [The main factors in the development of the education system in China in the second half of the twentieth century]. Retrieved from <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/326593.pdf> [in Ukrainian].
11. Titarenko, M. (1999). *Kitai: tsivilizatsiia i reformy* [China: civilization and reform]. Moskva: Respublika [in Russian].
12. Shatska, O. (2014). Inshomovna pidhotovka studentiv zasobamy suchasnykh tekhnolohii u VNZ Kambodzhi, Tailandu ta KNR [Students' foreign language training by means of modern technologies in universities of Cambodia, Thailand and China]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 38, 483–487 [in Ukrainian].
13. Shevchenko, K. (2018). *Pidhotovka bakalavriiv osvity u pedahohichnykh universytetakh KNR* [Training of bachelors of education in pedagogical universities of the People's Republic of China]. (Candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].
14. Shtafan, L. (2015). Osoblyvosti navchannia studentiv u providnykh krainakh svitu [Features of students' education in the leading countries of the world]. *Pedahohichni nauky*, 64, 45–51 [in Ukrainian].
15. Garrison, R. (2000). Theoretical challenges for distance education in the 21st century: A shift from structural to transactional issues. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 1 (1), 3-15 [in English].
16. Sewart, D. & Holmberg, B. (Ed.). (1983). Guided didactic conversation in distance education. *Distance Education: International Perspectives*, 114–122 [in English].
17. Keegan, D. (Ed.). (1993). Reintegration of the teaching acts. *Theoretical principles of distance education*, 113–134 [in English].
18. Moore, M. (1973). Toward a theory of independent learning and teaching. *Journal of Higher Education*, 44 (12), 661–679 [in English].
19. Peters, O. (1983). Distance teaching and industrial production: a comparative interpretation in outline. *Distance Education: International Perspectives*, 21 [in English].

Dotsenko S. O.,

orcid.org/0000-0002-4501-9130

EXPERIENCE OF DISTANCE LEARNING ARRANGEMENT IN CHINA

The article deals with the experience of China, which is recognized as a leader in the field of distance learning implementation. The objectives of the study are to cover the history of distance education in China and to identify features and ways of its effective implementation. The methodological basis of the research is basic concepts of comparative pedagogy, issues of economic development in China,

historical aspects of the Chinese education system development, problems of professional teacher development in China and the history of distance education in China. The aspects of distance education have been outlined: 1) a geographical distance between the student and the teacher in the learning process (at secondary schools and higher educational establishments); 2) a new type of learning communication, which is due to the separation of teaching and learning processes in time and space; 3) the study of distance education as a new technological form of education that emerged in the information society. Three approaches to the phenomenon of "distance education" have been identified: industrialization theory, concept of distance and the nature of educational communication. The following methods of research have been used: generalization and comparison methods which help to study the connections between different approaches; concept classification method; critical thinking method, prognostic research method.

The emphasis is put on the use of massive open online courses (MOOCs) which are in demand in China. The advantages of MOOCs have been mentioned: openness, massiveness and adaptability. The difficulties of the use of MOOCs have been defined: lack of personal interaction between teachers and students; limited scope and diversity of educational resources and the fairness of evaluation systems. The educational platforms, enabling to provide MOOCs: "XuetangX" and "iCourse" have been analyzed. The novelty of the study is to identify the efficient and true tried ways of arranging distance education in China which can be tested promptly in Ukrainian system of education.

Key words: digitalisation in education, COVID-19, distance education/learning, China, MOOC, online classes, XuetangX, iCourse International.

Дата надходження статті: 23.12 2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Жерновникова О. А.

УДК 370/1 ^54(075.2)

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi47.146>

Сидорович М. М.*,

orcid.org/0000-0003-1302-3378

ПІДВИЩЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО РІВНЯ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: СТАН РОЗРОБЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ В ТЕОРІЇ

У статті проаналізовано стан розроблення проблеми підвищення теоретичного рівня навчання біології в сучасній педагогічній теорії. З'ясовано, що однією з провідних настанов навчання біології в українських закладах загальної середньої освіти є розв'язання вказаної проблеми. Провідним напрямком її вирішення є виокремлення науково-теоретичного базису і на його основі розроблення підходів щодо підвищення теоретичного рівня формування знань учнів про живу природу в сучасній українській школі. Першим етапом цього процесу стало аналітичне дослідження стану розроблення вказаної проблеми у зарубіжній і вітчизняній педагогічній теорії. Відстежено тенденції вказаного у методиках навчання біології дальнього, ближнього зарубіжжя і України впродовж середини – кінця ХХ і початку ХХІ століть. Виокремлено риси подібності та відмінності у розв'язанні проблеми підвищення теоретичного рівня біологічної освіти у зарубіжній і вітчизняній педагогічній теорії. Здійснене аналітичне дослідження дозволило з'ясувати, що проблема підвищення теоретичного рівня біологічної освіти у зарубіжній і вітчизняній педагогічній теорії все ще залишається нагальною; вона є більш актуальною для вітчизняної методики навчання біології, ніж для відповідної методики дальнього зарубіжжя; науковці вбачають підвищення теоретичного рівня навчання біології у цілеспрямованому формуванні теоретичних біологічних знань, розумінні провідних узагальнень науки про життя в учнів; розглянуто окремі аспекти процесу формування

*© Сидорович М. М.

Наукове видання

ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

Збірник наукових праць

Випуск 47

ISSN 2616-5597

Коректори – Лебедева Н. М., Сотер М. В., Чухонцева Н. Д.
Технічний редактор – Кохановська О. В.

Підписано до друку 29.01.2021 р. Формат 210x297/8 (А-4)
Папір офсетний. Друк ризографний. Гарнітура Palatino Linotype.
Умовн.друк.арк. 32,9. Наклад 55.

Друк здійснено з оригінал-макету
у видавництві КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
Свідоцтво ХС № 74 від 30.12.2011 р.

Адреса видавництва:

вул.Покришева, 41

м.Херсон

73034

тел. (0552) 37-02-00

E-mail: info@academy.ks.ua